

- 1. Kas Eesti on oma loodusressursside väärindamise potentsiaali kasutanud piisaval määral?**
- 2. Kui tõenäoliseks peate võimalust Eesti oma maavarade väärindamise suurendamise kaudu kasvatada riigi netoekspordi mahtu, kiirendada riigi majanduskasvu ning luua juurde kõrgepalgalisi töökohti ja eeldusi teadus-tehnoloogiliseks loometegevuseks?**
- 3. Milliseks hindate riigi tänast võimekust maapõuekasutuse uurimisel, planeerimisel ja rakendamisel ning millised peaksid olema peamised arengud selles valdkonnas eelseivate valimiste järgse tööperioodi kestel?**
- 4. Kas maavarade uuringute ja kasutuselevõtu planeerimine on teie arvates piisavalt ja otstarbekalt seotud teiste riiklike huvidega, nagu riigi konkurentsivõime, riigieelarve struktuurne tasakaal, riigi julgeolek ja keskkonnapoliitika, regionaalpoliitika ning maa kasutajate huvid?**
- 5. Kas looduskaitsete piirangute seadmisel peaks rakendada maakasutuse strateegilistele dokumentidele kehtestatud keskkonnamõju strateegilise hindamise nõuet?**
- 6. Kas riik peaks finantseerima Eesti perspektiivsete maavarade (graptoliitargilliit, rauamaak, fosforiit, glaukoniitliivakivi) uuringuid?**
- 7. Kas te peate vajalikuks kaasa aidata maapõuest pärinevate ehitusmaterjalide kohaliku toorme uurimisele ning selle kasutusviiside mitmekesistamisele?**
- 10. Kas toetate ülikoolide, rakendusasutuste jt huvigruppide (geoloogiast ökoloogiani) koostöö toetamist maapõuega seotud probleemide lahendamisel?**

Sotsiaaldemokraatide vastus küsimustele 1–7, 10:

Riik peab kindlustama, et loodusvaradega käiakse ümber säästlikult ja heaperemehelikult, seda nii ressursside uurimise ja kasutamise osas ning et see toimub keskkonna- ja sotsiaalsete mõjude osas jätkusuutlikult, kasutades parimaid innovaatilisi tehnoloogiaid. Esmajoones tuleb tagada ringmajanduse põhimõtete laialdasem juurutamine ning säästlik ressursikasutus, alles seejärel maavara säästlik kasutamine minimaalsete kadude ja jäätmetega.

Riik peab saama maapõue ressursside kasutamisest õiglast tulu ning tagatud peab olema "saastaja maksab" põhimõtete tõhus rakendamine ning adekvaatne kompensatsioon kohalikele elanikele kaasnevate mõjude eest. Peame oluliseks põhimõtet, et uuringuid maapõue ressursside kasutamiseks viib läbi ning nende põhjal teeb järeldused Eesti riik.

Senisest enam tuleb tähelepanu pöörata põhjaveele ja mageda vee kvaliteedile. Tagada tuleb maapõue kasutamise järgselt maa ja maapõue korrastamine ning maapõue ressursside kasutamisele andmisel tuleb tagada tõhusa järelevalvega, et ettevõtted ka neid võetud kohustusi täita suudavad.

Sidus- ja huvirühmasid ning piirkonna elanikke tuleb informeerida maapõue kasutamisega seotust pidevalt ja objektiivselt ning osapooli tuleb kaasamise hea tava alusel otsustusprotsessi kaasata.

8. Kas Eesti peaks kaevandama ja töötleva põlevkivi seni kui see on majanduslikult ja julgeolekupoliitiliselt kasulik?

Sotsiaaldemokraadid on seadnud sihiks, et aastal 2030 suudaks Eesti katta sisetarbimise jagu elektri- ja soojusnõudlusest taastuvate allikatega. Põlevkivist elektrienergia tootmine otsepõletuse teel on ressursi raiskav ning ülisuure negatiivse keskkonnamõjuga ja tulenevalt keskkonnapiirangutest suletakse valdav osa võimsustest lähematel aastatel. Me ei pea võimalikuks Eesti keskkonnakohustuste ignoreerimist.

9. Kui tõenäoliseks peate vajadust rajada Eestisse Soome eeskujul tuumaelektrijaam?

Tuumaenergia arendamine Eestis ei ole majanduslikult otstarbekas ning keskkonna seisukohast vastuvõetav lahendus Eestile. Näiteks on Suurbritannia valitsus nõustunud maksma subsiidiumit kavandatavas Hinkley Point tuumajaamas 92,5 naela/106 eurot megavatt-tunni kohta. Eestis on sõltuvalt tingimustest võimalik arendada maismaatuuleparke kordades väiksema subsiidiumi või üldse ilma subsiidiumiteta n-ö turul makstava hinna vastu. Subsiidiumidega tekkiv kulu tõstab hüppeliselt elektrienergia hinda, lüües valusalt kõige vähemkindlustatute rahakoti pihta ja pärssides majanduse konkurentsivõimet.

Sotsiaaldemokraatide hinnangul hägustab debatt tuumaeenergia üle vajalikku fookust tegelike lahenduste üle, milleks on taastuenergia võimaluste arendamine Eestis. Sotsiaaldemokraadid on seadnud sihiks, et aastal 2030 suudaks Eesti katta sisetarbimise jagu elektri ja soojusnõudlusest taastuvate allikatega. Mõistlik on kombineerida eri võimalusi – sh tuuleenergia, päikeseenergia, biomass – viisil, mis tagab ka looduskeskkonna säilimise. Uudsed taastuenergia lahendused tuleb kombineerida paindlike lahenduste ja ühendustega, mis aitaksid meil elektrienergiat toota ka oludes kui valitseb tuulevaikus. Investeeringuid puhta energia majandusse saab finantseerida CO₂ oksjonituludest. Sisetarbimise katmine taastuenergiaga aastaks 2030 kasvataks Eesti majandust 2,2 protsenti aastas ning vähendaks energia impordi 600 miljoni euro eest aastas. Me ei alustaks sugugi tühjalt kohalt – juba täna toodetakse pisut vähem kui viiendik elektrist ja enam kui pool soojusest taastuenergia abil. Kõigest paar suuremat meretuuleparki aitaksid meil katta oma siseriiklikud vajadused ka olukorras kus elektritransport rohkem kanda kinnitaks.